

UOT 343.241

Cinayət hüququ

RÜŞVƏTXORLUQ CİNAYƏTLƏRİNDƏ CİNAYƏTİN PREDMETİNİN MÜSADİRƏSİ: NƏZƏRİ VƏ TƏCRÜBİ PROBLEMLƏR

B.C.Kərimov

(Azərbaycan MEA-nın akademiki T.Ə.Bünyadov tərəfindən təqdim edilmişdir)

Məqalədə cinayətin predmeti olan əşyaların (əmlakın) müsadirə edilməsinin sovet dönmində və hazırda qüvvədə olan cinayət qanunlarında təsbiti məsələlərinə toxunulur və bu kontekstdə rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətlərinin predmeti olan pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlakın müsadirəsinin xüsusiyyətləri araşdırılır.

Rüşvət fitnəkarlığı əməlinin kriminallaşdırılmasının zəruriliyi əsaslandırılır və bu adda maddənin cinayət qanununa daxil edilməli olan modeli təklif olunur.

Məqalədə, həmçinin rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətlərinin predmetlərinin müsadirəsi ilə bağlı cinayət qanunu normaları şərh olunur, məhkəmə təcrübəsində yol verilən səhvlərə diqqət yönəldilir, həmin səhvlərin nədən ibarət olması və aradan qaldırılmasına yönəlik tövsiyələr əks etdirilir.

Açar sözlər: cinayətin predmeti, əmlak müsadirəsi, xüsusi müsadirə, rüşvət alma, rüşvət vermə, rüşvət fitnəkarlığı, vəzifəli şəxs, cinayət məsuliyyəti, qaçaqmalçılıq

Azərbaycan İctimai Şura Cümhuriyyətinin 1922-ci il Cəza Məcəlləsinin 38-ci, 1927-ci il Cəza Məcəlləsinin 45-ci [1] və 1960-cı il Cinayət Məcəlləsinin 32-ci [3] maddələrində məhkumun bütün və ya məhkəmə tərəfindən dəqiq müəyyən edilmiş əmlakının müsadirəsi nəzərdə tutulurdu [7]. Başqa sözlə, göstərilən maddələrdəki müddəalar məhkuma məxsus cinayətin predmeti olan əşyaların (əmlakın) müsadirəsini istisna etmirdi. 1999-cu il Cinayət Məcəlləsinin 51-ci maddəsinin ilkin redaksiyasında da cinayətin predmetinin müsadirə edilməli olmasına dair birbaşa tələb yox idi. Azərbaycan Respublikasının 7 aprel 2006-cı il tarixli, 92-IIIQD nömrəli Qanunu ilə Cinayət Məcəlləsinin 51-ci maddəsinə «cinayətin predmetlərinin» sözləri əlavə edildikdən sonra cinayətin predmetlərinin müsadirə edilməli olduğuna dair qanunvericinin mövqeyi ortaya qoyulmuş oldu. Azərbaycan Respublikasının 7 mart 2012-ci il tarixli, 314-IVQD nömrəli Qanunu ilə qüvvədə olan Cinayət Məcəlləsinin 51-ci maddəsi ləğv edildi və «Xüsusi müsadirə» adlanan 15-1-ci fəsil (99-1-99-3-cü maddələr) cinayət qanununa daxil edildi. 99-1-ci maddədə cinayətin alət və vasitələrinin müsadirəsi nəzərdə tutulsa da, cinayətin predmet-

lərinin müsadirə edilə bilməsinə dair hər hansı göstəriş öz əksini tapmadı.

Beləliklə, qüvvədə olan cinayət qanunu cinayətin predmetlərinin müsadirəsini nəzərdə tutmur. Lakin bu, o demək deyildir ki, ümumiyyətlə, cinayətin predmeti olan əşyalar müsadirə edilə bilməz. Qanuni dövriyyədə olmayan cinayətin predmeti olan əşyaların müsadirə edilməsi mübahisə mövzusu ola bilməz. Lakin elə hallar ola bilər ki, cinayətin predmeti eyni zamanda cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak qisminə çıxış edə bilər. Belə cinayətlərdən biri korrupsiya cinayətləri içərisində törədilməsinə istintaq və məhkəmə təcrübəsində daha çox rast gəlinən rüşvət vermə və rüşvət alma cinayətləridir. Rüşvət vermə və rüşvət alma cinayətlərinin predmeti qismində pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak çıxış edə bilər. Pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak, həm də rüşvət alma cinayəti nəticəsində əldə edilmiş əmlak sayılır. Qeyd olunan hallarda cinayətin predmetinin müsadirəsi məsələsinin həlli cinayətin (cinayətlərin) törədilmə şəraitindən, rüşvətin könüllü və ya hədə-qorxu təsiri altında verilməsindən asılıdır.

Əgər rüşvət könüllü verilmişdirsə və rüşvət vermə haqqında səlahiyyətli dövlət orqan-

larına könüllü məlumat verilməmişdirsə, rüşvətin predmeti olan pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak kimi müsadirə edilməlidir. Əgər rüşvət könüllü verilmişdirsə və rüşvət vermə haqqında səlahiyyətli dövlət orqanlarına könüllü məlumat verilmişdirsə, CM-nin 312-ci maddəsinin qeydinə əsasən rüşvət verən cinayət məsuliyyətindən azad edilməlidir. Cinayət məsuliyyətindən azad edilmə azad edilmiş şəxsin cinayətin törədilməsindən irəli gələn bütün hüquqi nəticələrdən kənarda qalması, cinayətin törədilməsinin hər hansı neqativ nəticələrinin təsirinə məruz qalmaması deməkdir. Bu halda onun rüşvət kimi verdiyi pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlakın müsadirəsi həmin şəxsin pul və ya digər əmlak itkisinə məruz qalması demək olardı. Bu isə cinayət məsuliyyətindən azad etmə institutunun mahiyyətinə uyğun deyildir. Deməli, qeyd olunan hallarda pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak müsadirə edilməməli və qanuni sahibinə qaytarılmalıdır. Əgər şəxsdən rüşvət tələb edilmişdirsə və rüşvətin verilməsinə qədər şəxs bu haqda səlahiyyətli dövlət orqanlarına könüllü məlumat vermişdirsə, pulun, qiymətli kağızların və digər əmlakın verilməsi rüşvət vermə tələbini irəli sürən şəxsin cinayət törədən zaman tutulması məqsədilə həmin orqanların nəzarəti altında həyata keçirildikdə, pul və qiymətli şeylər müsadirə edilə bilməz. Belə hallarda rüşvətin predmeti olan pul, qiymətli şeylər və s. onun sahibinə qaytarılmalıdır. Barəsində hədə-qorxu gəlinən şəxs pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlakı könüllü vermədiyi, rüşvət vermədikdə yarana biləcək zərərli nəticələrin qarşısını almaq niyyəti güddüyü üçün pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak müsadirə edilməməli, sahibinə qaytarılmalıdır. Vəzifəli şəxs rüşvət tələb etmədikdə, lakin buna baxmayaraq şəxs təkidlə, yaxud təkidsiz rüşvət verməyə cəhd etdikdə, əməl rüşvət verməyə cəhd kimi tövsiyə edildiyi hallarda, habelə CM-nin 312.2-ci maddəsində göstərilən cinayətə hazırlıq əməlinin törədildiyi hallarda pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak deyil, cinayətin predmeti sayılır. Cinayətin predmeti isə CM-nin 99-1-ci maddəsində sadala-

nan müsadirə edilməli olan əmlak siyahısında göstərilir. Deməli, bu halda pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlak müsadirə edilməməlidir.

İcarəyə və ya kirayəyə götürülmüş əşya (məsələn, avtomobil) da qanuni sahibinə (mülkiyyətçisinə) qaytarılmalı əmlak olduğundan, istər cinayətin törədilməsində alət və ya vasitə olaraq istifadə edilsin, istərsə də, rüşvət qismində verilsin (alınsın), müsadirə edilməməlidir. Kredit kimi alınmış əşya da, onun üzərində mülkiyyət hüququ kredit müddətinin sonunadək kreditorda olduğu üçün, müsadirə edilməməlidir. Saxlanca alınmış, girov qoyulmuş əmlak da qanuni sahibinə qaytarılmalı olan əmlak olduğundan müsadirə edilə bilməz.

Rüşvət fitnəkarlığı əməlinin törədilməsi zamanı rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətlərinin predmeti olan pul, qiymətli kağızlar və ya digər əmlakın müsadirə edilməsi ilə əlaqədar məsələ kifayət qədər aktualıq və əhəmiyyət kəsb edir.

Qeyd etmək zəruridir ki, sovet dönəmi Azərbaycanının cinayət (cəza) qanunvericiliyində rüşvət fitnəkarlığı əməlinin kriminallaşdırılması ilə əlaqədar müxtəlif yanaşmalar olmuşdur. Azərbaycan İctimai Şura Cümhuriyyətinin 1922-ci il Cəza Məcəlləsinin 115-ci maddəsi ilə vəzifəli şəxsin rüşvət fitnəkarlığı əməlini törətməsinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilmişdi [9]. Həmin maddə ilə rüşvət verənin hərəkətlərini sonradan ifşa etmək məqsədilə vəzifəli şəxs tərəfindən rüşvət vermə təklifi doğuran şərait və vəziyyətin bilə-bilə yaradılmasına görə ciddi təcridlə üç ildən az olmayan müddətə azadlıqdan məhrumetmə və ya ən yüksək cəza tədbiri (güllələnmə) şəklində cəza nəzərdə tutulurdu. 1927-ci il Cəza Məcəlləsinin 154-cü maddəsi ilə rüşvət verənin və rüşvət alanın hərəkətlərini sonradan ifşa etmək məqsədilə vəzifəli şəxs tərəfindən rüşvət almağa və rüşvət verməyə səbəb olan şərait və vəziyyətin bilə-bilə yaradılmasına görə iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulurdu [4].

Göründüyü kimi, hər iki məcəllə vəzifəli şəxsin rüşvət vermədə ifadə olunan fitnəkarlığını cinayət məsuliyyətinə səbəb olan əməl kimi təsbit etmişdi, lakin rüşvət verənin fitnəkarlığını (rüşvət almağa təhrik etməni) kriminallaşdırmamışdı. Digər tərəfdən, 1927-ci il

Cəza Məcəlləsinin 154-cü maddəsinin dispozisiyasında «rüşvət alanın hərəkətlərini sonradan ifşa etmək məqsədilə vəzifəli şəxs tərəfindən rüşvət almağa və rüşvət verməyə səbəb olan şərait və vəziyyətin bilə-bilə yaradılması» ifadəsinin yer alması müəyyən qədər anlaşılmazlıq doğurur. Anlaşılmazlıq ondan ibarətdir ki, rüşvəti vəzifəli şəxs alırsa, onda onun özünü, yəni rüşvət alanı sonradan ifşa etmək məqsədilə rüşvət almağa səbəb olan şərait və vəziyyətin bilə-bilə yaratması absurd görünür. Ona görə ki, bu cinayətin subyekti qismində bütün hallarda vəzifəli şəxs çıxış edir. Belə çıxır ki, vəzifəli şəxs özünü sonradan ifşa etmək üçün başqa şəxsi rüşvət verməyə təhrik edir. Əlbəttə ki, bu mümkün deyil. Fikrimizcə, həmin Məcəllənin 154-cü maddəsində «vəzifəli şəxs» dedikdə, həm bilavasitə rüşvət verməyə təhrik edilmiş şəxslə təmasda olan, yəni rüşvət alan vəzifəli şəxs (rüşvət alanın fitnəkarlığı), həm də başqa şəxsi rüşvət verməyə təhrik edən, lakin bilavasitə rüşvət verməyə təhrik edilmiş şəxsdən rüşvət almayan yuxarı vəzifəli şəxs, yaxud başqa vəzifəli şəxs (bilavasitə rüşvət alanı ifşa etmək məqsədilə başqa vəzifəli şəxsin fitnəkarlığı) başa düşülməlidir. Sonuncu halda «vəzifəli şəxsin vəzifəli şəxsi ifşa edən fitnəkarlığından» danışmaq lazım gəlir.

Beləliklə, Azərbaycan İctimai Şura Cümhuriyyətinin 1922-ci və 1927-ci il cəza məəcəllələri rüşvət verənin fitnəkarlığına görə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutmurdu. Cinayət qanunvericiliyinin inkişafının sonrakı mərhələlərində rüşvət fitnəkarlığına görə cinayət məsuliyyəti istisna edilmişdir. Başqa sözlə, həmin əməl sonralar dekriminallaşdırılmışdır. Azərbaycan SSR-in 1960-cı il, Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan 1999-cu il cinayət məəcəllələrində rüşvət fitnəkarlığı cinayət əməli kimi nəzərdə tutulmur. Rusiya Federasiyasının qüvvədə olan Cinayət Məcəlləsinin 304-cü maddəsində rüşvət verən şəxsin fitnəkarlığına görə cinayət məsuliyyəti öz əksini tapmış, rüşvət alanın fitnəkarlığı dekriminallaşdırılmışdır [10].

Hesab edirik ki, cəmiyyətdə neqativ hərəkət kimi qəbul edilən rüşvət fitnəkarlığı əməllərinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən

edilməlidir. Bu məqsədlə Cinayət Məcəlləsinə aşağıdakı məzmununda 312-2-ci maddənin daxil edilməsini zəruri sayırıq:

«Maddə 312-2. Rüşvət fitnəkarlığı

Rüşvət verənin hərəkətlərini sonradan ifşa etmək məqsədilə vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə rüşvət vermə təklifi doğuran şəraitin yaradılması, habelə rüşvət alma cinayətinin törədilməsi barədə süni sübutlar düzəltmək məqsədilə vəzifəli şəxsin razılığı olmadan ona rüşvət vermə cəhdi – beş min manatdan səkkiz min manatadək miqdarda cərimə edilməklə üç ildən beş ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.»

Rüşvət fitnəkarlığı rüşvət verənin və ya rüşvət alanın hərəkətlərini sonradan ifşa etmək məqsədilə vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə rüşvət verməyə səbəb olan şərait və vəziyyətin yaradılması və ya rüşvət verən roluna girmiş cinayət məsuliyyəti daşımaq qabiliyyətinə malik hər hansı şəxs tərəfindən cinayətin törədilməsi barədə süni sübutlar düzəltmək məqsədilə vəzifəli şəxsin razılığı olmadan ona rüşvət vermə cəhdidir. Fitnəkarlığın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, fitnəkar sonradan digər şəxsi asılı və ya arzuolunmaz vəziyyətə salmaq, ifşa və şantaj etmək məqsədilə məqsədyönlü şəkildə onda cinayət törətmək fikri yaradır [8].

Vəzifəli şəxs bu rüşvət fitnəkarlığı hallarında da rüşvət verənin verdiyi pul və ya digər əmlak müsadirə edilməməli və ona qaytarılmalıdır. Ona görə ki, qeyd olunan vəziyyətlərdə rüşvət alan yoxdur, rüşvət alma cinayətinin tərkibi yaranmır və deməli, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak da yoxdur: qalır rüşvət vermə cinayəti. Verilən rüşvət (pul və ya digər əmlak) CM-nin 99-1.1.1-99-1.1.4-cü maddələrində göstərilən müsadirə edilməli olan əmlaklardan heç birinin sırasına daxil deyil. Verilən rüşvət cinayətin predmeti qismində qanuni dövriyyədə olan əmlakdır (pul və ya digər əmlak).

Məhkəmə təcrübəsində rüşvət verən şəxsin ifşa edilməsi məqsədilə rüşvət vermə və rüşvət alma cinayətlərinin törədilməsi faktının yerində rəsmiləşdirilməsinin hüquq mühafizə orqanları tərəfindən əvvəlcədən planlaşdırılması hallarında rüşvətin predmetinin müsadirəsi məsələsinin həlli ilə əlaqədar müəyyən

səhvlərə yol verilir. Buna örnək nümunə kimi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin N.N.Dövlətov və S.F.Dövlətovun CM-nin 312.2-ci maddəsi ilə məhkum edilmələrinə dair 13 iyun 2013-cü il tarixli hökmünü göstərmək olar [5].

Dövlətovlar qohumlarının cinayət məsuliyyətindən azad edilmələri üçün cinayət işinin istintaqını aparan müstəntiq M.-ə rüşvət verərək (pulu müstəntiqin iş otağında stolun üstünə qoyduqdan sonra) Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları otağa daxil olaraq rüşvət vermə faktını hal şahidlərinin iştirakı ilə protokollaşdırmışlar.

Hökmdə göstərilir ki, CM-nin 99-1.1.1-ci maddəsinin tələbinə görə məhkumun cinayət törədilərkən istifadə etdiyi alət və vasitələr müsadirə edilməli olduğu üçün rüşvət kimi verilən 35.000 ABŞ dolları da müsadirə edilməlidir.

Hökmlə pulun müsadirə edilməsi məsələsində bəzi səhvlərə yol verilmişdir.

Birincisi, CM-nin 99-1.1.1-ci maddəsinə istinad edib pulun «cinayət törədilərkən istifadə edilən alət və vasitələr» kimi müsadirəsi tamamilə yanlışdır. Ona görə ki, rüşvət vermədə pul cinayətin alət və ya vasitəsi deyil, predmetidir. Cinayətin predmetinin isə bu maddənin şərhinin 9-cu bəndində göstərilən əşyalardan başqa, müsadirəsi mümkünsüzdür, ona görə ki, cinayətin predmetinin adı CM-nin 99-1.1-ci maddəsində müsadirə edilməli olan əmlaklar sırasında çəkilmir.

İkincisi, rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətləri törədilmişdirsə, verilən pul və ya digər əmlak cinayət yolu ilə alınan əmlaka çevrilir. Pulun və ya digər əmlakın bu halda müsadirəsi şərhin bu bəndinin əvvəlində göstərilən şərtlər olduqda müsadirəsi mümkündür. Göstərilən hökmlə şəxslər rüşvət vermə cinayətinə görə məhkum edilmişlər, rüşvət alma cinayəti isə həmin hadisədə mövcud deyil: deməli, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak da (CM-nin 99-1.1.2-99-1.1.3-cü maddələri) mövcud olmayacaqdır. O halda rüşvət kimi verilən 35.000 ABŞ dolları cinayətin predmeti qismində qanuni dövriyyədə olan əmlak hesab edilir. Cinayətin predmetinin adı CM-nin 99-1.1-ci maddəsində müsadirə edilməli olan əmlaklar sırasında çəkilmədiyinə görə həmin məbləğ müsadirə edilə bilməz və onu verən şəxsə qaytarılmalıdır.

Məhkəmə təcrübəsində başqa şəxsə məxsus pulun və digər əmlakın qaçaqmalçılıq cinayətinin predmeti olduğu hallarda müsadirə edilməsi ilə əlaqədar səhvlərə yol verildiyinin şahidi oluruq. Buna misal olaraq Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə Azərbaycan Respublikası Məhkəməsinin E.Ə.Nəzərov haqqında 14 yanvar 2009-cu il tarixli hökmünü göstərmək olar. Hökmlə E.Ə.Nəzərov CM-nin 206.3.3-cü maddəsi ilə təqsirli bilinərək əmlakı müsadirə edilməklə 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş, onun Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən bəyan etməməklə keçirdiyi E.S.Quliyevə məxsus 81.015 manat pul müsadirə edilmişdir. E.S.Quliyev hökmdən apellyasiya şikayəti verərək pulunun ona qaytarılmasını xahiş etmişdir. Bakı Apellyasiya Məhkəməsi 29 mart 2009-cu il tarixli qərarı ilə hökmü qüvvədə saxlamış, qaçaqmalçılıq cinayətinin predmeti olduğu üçün pulun CPM-nin 132.0.4-cü maddəsinə uyğun olaraq düzgün müsadirə edildiyi qərarına gəlmişdir.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin qərarından kassasiya şikayətinə baxan Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi pulun düzgün olaraq müsadirə edilmədiyini qeyd edərək 10 fevral 2010-cu il tarixli qərarı ilə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 29 mart 2009-cu il tarixli qərarını mülki iddiaya dair hissədə ləğv etmişdir. Qərar onunla əsaslandırılmışdır ki, birinci və apellyasiya instansiyası məhkəmələri öz qərarlarında pulun qaçaqmalçılıq cinayətini törədən E.Ə.Nəzərova deyil, E.S.Quliyevə məxsus olduğunun sübuta yetirildiyini göstərsələr də, həmin məbləği onun qanuni sahibinə qaytarmalı olduqları halda heç bir qanuni əsas olmadan onun müsadirə edilməsini qət (düzgün hesab) etmişlər [6].

Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin qərarı düzgündür. Ona görə ki, pulun müsadirə edilməsi üçün istinad olunmuş CPM-nin 132.0.4-cü maddəsi aşağı instansiya məhkəmələr tərəfindən düzgün tətbiq edilməmişdir. Həmin maddəyə görə cinayətin predmeti olan pul və qiymətli əşyalar məhkəmənin hökmü ilə cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanın ödənilməsinə yönəldilir, zərərçəkmiş şəxs məlum

olmadıqda isə dövlətin nəfinə keçirilir. CPM-nin 89.1-ci maddəsinə görə cinayət nəticəsində maddi ziyan vurulmuş şəxs mülki iddiaçı kimi tanınır. Bu normaya əsasən E.S.Quliyev cinayət nəticəsində maddi ziyan vurulmuş şəxs kimi mülki iddiaçı qismində tanınmışdır. Deməli, bu halda cinayətinin predmeti olan pul CPM-nin 132.0.4-cü maddəsinə əsasən məhkəmənin hökmü ilə cinayət nəticəsində maddi ziyan vurulmuş E.S.Quliyevə qaytarılmalıdır. Əlbəttə ki, qaçaqmalçılıq cinayətinin predmeti olan pul həmin cinayəti törədən E.Ə.Nəzərova məxsus olsaydı, onda iş üzrə cinayət nəticəsində maddi ziyan dəymiş şəxs mövcud olmayacaqdı və deməli bu halda pul CPM-nin 132.0.4-cü maddəsinin tələbinə uyğun olaraq dövlətin nəfinə keçirilə bilərdi.

ƏDƏBİYYAT

1. A.S.Ş.C. Cinayət Məcəlləsi.B.: Azərneşr, 1930, 180 s.
2. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin arxiv. İş № 1 (102) – 86/2010.
3. Azərbaycan SSR Cinayət Məcəlləsi. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin nəşri. B.: 1961. s. 138 s.
4. Azərbaycan SSR Cinayət Məcəlləsi. Təfsir. Azərbaycan SSR Ədliyyə Nazirliyi. B.: Azərneşr, 1948, 485 s.
5. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin arxiv. Cinayət işi №: 1 (101)-485/2013.
6. Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin arxiv. İş № 1 (103) – 187/2009.
7. Cinayət qanunları külliyyatı. Almanax. 1920-2000. Bakı: Hüquq Yayın Evi, 2014, 1184 s.
8. Волженкин Б.В. Служебные преступления. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2005.
9. Уголовный кодекс А.С.С.Р. 1922 г. Изд. третье, Баку, 1926, 156 с.
10. Уголовный кодекс РФ.

AMEA-nın Fəlsəfə və Hüquq İnstitutu

CONFISCATION OF SUBJECT OF CRIMES IN BRIBERY OFFENSES: THEORETICAL AND PRACTICAL PROBLEMS

B.J.Kerimov

In the article deals with identified question of the confiscation of things (property) existing as a subject of crime under the criminal law of the Soviet period and now the criminal law in force and in this context are investigated characteristics of the confiscation of money, securities and other property being as a subject in crime of reception of a bribe and presentation of a bribe.

The author explains the need for the criminalization of acts of provocation bribes and offers article interring the Criminal Code in the segment model.

In the article also is provided a doctrinal interpretation of norms of criminal law governing the confiscation of subject in crime of reception of a bribe and presentation of a bribe, the author draws attention to errors in the judicial practice and it is formulated recommendations to eliminate to the same errors.

Keywords: *subject of a crime, confiscation of property, special confiscation, reception of a bribe, presentation of a bribe, provocation bribes, the official, criminal responsibility, contraband*

КОНФИСКАЦИЯ ПРЕДМЕТА ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПО ДЕЛАМ О ВЗЯТОЧНИЧЕСТВЕ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ

Б.Дж.Керимов

В статье рассматриваются вопросы конфискации имущества, выступившего в качестве предмета преступления по уголовному законодательству советского периода и по ныне действующему уголовному законодательству, и в этом контексте исследуются особенности конфискации денег, ценных бумаг и иного имущества, выступивших в качестве предмета преступлений – дача взятки и получение взятки.

Автор аргументирует необходимость криминализации деяний по провокации взятки и предлагает одноименную модель статьи для дополнения Уголовного кодекса.

В статье также дается доктринальное толкование норм уголовного закона, регулирующих вопросы конфискации предметов преступлений – дача взятки и получение взятки, автор обращает внимание на ошибки в судебной практике, формулируются рекомендации по устранению таких ошибок.

Ключевые слова: *предмет преступления, конфискация имущества, специальная конфискация, получение взятки, дача взятки, провокация взятки, должностное лицо, уголовная ответственность, контрабанда*